

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-05-09
Diarienummer N160-1821/22

Handläggare: Cecilia Jaruta, Karin Malmberg,
Johanna Ottosson
cecilia.jaruta@aldrevardomsorg.goteborg.se,
karin.malmberg@aldrevardomsorg.goteborg.se,
johanna.ottosson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Återredovisning i tillsyn av medicinsk vård och behandling på särskilda boenden för äldre

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande med bilaga 2 *Formulär för återrapportering - tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre* som eget yttrande till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).
2. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har en pågående tillsyn av kommunal hälso- och sjukvård för personer som bor på särskilt boende för äldre (benämns vård- och omsorgsboende i Göteborgs Stad). Syftet med tillsynen är att ta reda på om det finns förutsättningar att ge god och säker vård för personer som bor på vård- och omsorgsboende. Tillsynen påbörjades under 2020 då fokus i granskningen låg på vården av patienter som insjuknat i covid-19. I denna tillsyn fattade IVO beslut om krav att Göteborgs Stad med dåvarande organisation skulle vidta åtgärder för att komma tillrätta med brister inom bemanning, läkartillgång, dokumentation och palliativ vård.

Därefter har tillsyn med platsbesök genomförts i alla kommuner. I mars 2023 genomförde IVO tillsynen i Göteborgs Stad. I underlaget för den nu pågående tillsynen kan IVO konstatera att bristerna kvarstår. IVO konstaterar följande brister:

- den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk och det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård.
- läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt.
- vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

I bilaga 2 *Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre* redovisar förvaltningen de förbättringsåtgärder som vidtagits, pågår eller planeras för att komma till rätta med de brister IVO konstaterat. Förvaltningen föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder bilaga 2 som eget yttrande till IVO och förklarar beslutet omedelbart justerat.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Alla pågående eller redan vidtagna åtgärder är finansierade i ordinarie budget. Några av de planerade åtgärderna har ännu inte en beslutad tidplan, projektplan eller former för uppföljning. De planerade åtgärderna har inte heller en budget ännu.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

IVO bedömer att samtliga brister utgör en patientsäkerhetsrisk och/eller medför att kommunen inte säkerställer att kraven på en god vård uppfylls. Med pågående, redan vidtagna och planerade åtgärder förväntas patientsäkerheten förbättras och målet om en god vård till alla patienter uppnås.

Samverkan

Information har getts i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 24 maj 2023.

Bilagor

1. Beslut från IVO *Tillsyn SÄBO 2023-05-04*
2. *Formulär för återrapportering - tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre*

Beslutet skickas till

Inspektionen för vård och omsorg

Ärendet

I bilaga 2 *Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre* redovisar förvaltningen de förbättringsåtgärder som vidtagits, pågår eller planeras för att komma till rätta med de brister IVO konstaterat. Förvaltningen föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder bilaga 2 som eget yttrande till IVO.

Redovisningen ska ha kommit in till IVO senast onsdagen den 7 juni 2023.

Beskrivning av ärendet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har en pågående tillsyn av kommunal hälso- och sjukvård för personer som bor på särskilt boende för äldre (benämns vård- och omsorgsboende i Göteborgs Stad). Syftet med tillsynen är att ta reda på om det finns förutsättningar att ge god och säker vård för personer som bor på vård- och omsorgsboende. Tillsynen påbörjades under 2020 genom journalgranskning och enkätundersökning till sjuksköterskor i Sveriges alla kommuner. Fokus i granskningen låg då på vården av patienter som insjuknat i covid-19. I denna tillsyn fattade IVO beslut om krav att Göteborgs Stad med dåvarande organisation skulle vidta åtgärder för att komma till rätta med brister inom bemanning, läkartillgång, dokumentation och palliativ vård.

Därefter har tillsyn med platsbesök genomförts i alla kommuner. I mars 2023 genomförde IVO tillsynen i Göteborgs Stad genom 24 patientintervjuer som var fördelade i alla fyra stadsområden, fyra gruppintervjuer med sjuksköterskor från alla fyra stadsområden, samt ett dialogmöte med ledningen. I underlaget för den nu pågående tillsynen kan IVO konstatera att bristerna kvarstår. IVO konstaterar följande brister:

- den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk och det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård.
- läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt.
- vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

Vårdgivaren/huvudmannen ska redovisa åtgärder med anledning av det beslut med begäran om återredovisning som IVO fattat i tillsynen. I bilaga 2 *Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre* redovisar förvaltningen de förbättringsåtgärder som vidtagits, pågår eller planeras för att komma till rätta med de brister IVO konstaterat. Nedan följer en sammanfattning av förbättringsåtgärder.

Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

För att möta utmaningarna med kompetensförsörjning har förvaltningen startat kompetensförsörjningsprojektet ARUBA (attrahera, rekrytera, utveckla, behålla, avveckla) i syfte att systematisera, organisera och prioritera förvaltningens kompetensförsörjningsarbete. Arbetet är systematiserat i förvaltningens kompetensförsörjningsplan med nio strategier.

Omsorgshandledare, specialistundersköterskor och medarbetare med fördjupade uppdrag arbetar på vård- och omsorgsboende för att förankra kunskap på arbetsplatsen. Det pågår flera kompetenshöjande insatser för medarbetare i verksamheten bland annat i palliativ vård och omsorg och lågaffektivt bemötande. Under 2022 och 2023 har och kommer

förvaltningen stjärnmärka 20 vård- och omsorgsboende, vilket innebär att medarbetarna fått kompetensutveckling i demensfrågor, reflektionstid och verktyg för att arbeta personcentrerat. Medicinskt ansvariga utbildar regelbundna alla nyanställda och tillsvidareanställda chefer i enhetschefens hälso- och sjukvårdsansvar.

Följande åtgärder planeras för att öka personalens medicinska kompetens: att inom ramen för en ny karriärvägsmodell differentiera arbetsuppgifter för personalen på vård- och omsorgsboende, öka kunskapen om kommunikationsstödet SBAR, förbättra introduktionen för alla medarbetare samt förstärka handledningen och stödet i vård- och omsorgsarbetet.

Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Förvaltningen har utifrån ett uppdrag från nämnden gjort en in- och omvärldsbevakning för att undersöka vilka metoder och modeller som används för att testa språkkompetensen hos befintliga medarbetare och vid nyrekrytering. Förvaltningen har även undersökt hur förvaltningen systematiskt kan fånga upp medarbetare i behov av språkhöjande insatser. I arbetet har ett ökat samarbete med Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning skett. Vidare arbetar förvaltningen med en rekryteringsprocess som i många delar även kontrollerar språkförmåga. Kurser i yrkessvenska för medarbetare genomförs regelbundet utifrån behov i samarbete med Förvaltningen arbetsmarknad och vuxenutbildning.

För att kvalitetssäkra processen när det gäller bedömning av språklig kompetens vid rekrytering bedömer förvaltningen att en särskild språkmodul som läggs till befintlig rekryteringsprocess ska införas. Det finns också planer på att utbilda språkstödare på vård- och omsorgsboende.

Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk

Följande åtgärder har vidtagits eller pågår för att öka kunskapen i dokumentation. Alla sjuksköterskor har under 2022 genomgått en utbildning i strukturerad dokumentation. Denna utbildning är nu en del i introduktionen för alla legitimerade medarbetare.

Organiseringen av arbetet med att förbättra dokumentationen är under uppbyggnad med en avdelningsövergripande dokumentationsgrupp som arbetar genom lokala dokumentationsgrupper i varje stadsområde.

IT-stödet PMO är ett verksamhetssystem som används av hälso- och sjukvården. Projektet PMO etapp 2 har startats för att vidareutveckla IT-systemet med en mobil tidbok/PMO2GO och vårdplansmodul. Syftet med PMO2GO är att öka patientsäkerheten genom att medarbetaren kommer åt sin personliga tidbok med dagens arbetsuppgifter i mobilen.

Den andra delen i projektet PMO etapp 2 är en ny vårdplansmodul. Syftet med den nya vårdplanemodulen är att det ska bli enklare för sjuksköterskor (och alla legitimerade medarbetare) att dokumentera och följa patientens planerade vård. Denna modul planeras att införas hösten 2023.

Ytterligare en åtgärd som planeras är att införa ett förändrat arbetssätt för sjuksköterskor på vård- och omsorgsboende som bland annat kommer att medföra planerad och avsatt tid för dokumentation.

Förvaltningen planerar också att förbättra sjuksköterskornas kännedom och användande av nationell patientöversikt (NPÖ) för att säkerställa att sjuksköterskorna får kännedom om relevant patientinformation från andra vårdgivare, såvida samtycke har givits.

Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

Förvaltningen vill betona att en tydlig dokumentation är en förutsättning för god vård, i kombination av kontinuitet i personalgruppen som främjar god vård. Utöver att åtgärda bristerna i dokumentation arbetar hälso- och sjukvård med att utveckla sjuksköterskornas tjänstgörande arbetssätt under kvällar, helger och natt, till skillnad från det patientansvariga arbetssättet som utförs under dagtid.

Förvaltningen arbetar med flertalet åtgärder för att nå en hållbar bemanning och schemaläggning.

Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt

Följande åtgärder har vidtagits eller pågår för att säkerställa att läkemedelshanteringen sker på ett patientsäkert sätt. Medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) har tillsammans med bland annat utbildningsansvariga sjuksköterskor utfört förbättringsarbete gällande utbildningsmaterial och rutiner för läkemedelsutbildning. MAS har justerat riktlinje för läkemedelshantering. Bland annat har förtydligande gjorts gällande att kontroll av ordinationshandling och signeringslista alltid ska ske innan patienten ges läkemedel.

Vidare pågår upphandling av digital läkemedelsutbildning steg två. Genom att digitalisera utbildningen kommer den att bli mer effektiv, likvärdig och patientsäker.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen ser över möjligheten att införa digitala läkemedelsskåp som ska användas för att säkra att endast rätt delegerad personal har tillgång till läkemedel samt digital signering av utförda delegerade åtgärder.

Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk

Följande åtgärder har vidtagits eller pågår för att säkerställa att vården i livets slutskede sker enligt gällande regelverk. Göteborgs Stad har organiserat den palliativa vården i kompetensteam för palliativ vård (KPV). Kompetensteamerna arbetar med egna patienter såväl som konsultativt. Exempel på arbetsuppgifter som har genomförts är att ta fram arbetssätt för att tidigare identifiera ett palliativt vårdbehov samt arbetssätt som stärker delaktighet för närstående och patienten i vården. Vidare har kompetensutveckling med alla sjuksköterskor (och alla legitimerade medarbetare) påbörjats för att öka kompetensen i att identifiera ett palliativt vårdbehov i ett tidigare skede.

En översyn av hälso- och sjukvårdsprocessen, inklusive rutiner, för att säkerställa det palliativa perspektivet planeras med start hösten 2023.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen konstaterar att IVO:s tidigare konstaterade brister från tidigare tillsyn kvarstår. Förvaltningen konstaterar också att kommunen har en låg risk i förhållande till andra kommuner gällande kvalitetsområdet vård i livets slutskede. Kommunen bedöms ha en medelhög risk gällande kvalitetsområdena individuell bedömning och kompetens samt kontinuitet och dokumentation. Kvalitetsområdet läkemedel bedöms som hög risk i förhållande till andra kommuner.

De påtalade bristerna är kända i förvaltningen sedan tidigare och många förbättringsåtgärder pågår. Förvaltningens bedömning är att korrelationen mellan

förbättringsåtgärder och förväntad effekt är komplex, men att vidtagna och planerade åtgärder kommer att leda till att bristerna minskar.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Carin Bringestedt
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör